

رفاه از کجا می‌آید

تحریریه پیشرو ۱۸ شهریور ۱۴۰۵

سیاست اجتماعی در ظاهر درباره پول است، اما در عمق درباره خطر است. بیماری، بیکاری، پیری، از کار افتادن: این‌ها خطرهایی هستند که در زندگی هر انسانی ممکن است رخ بدهند. پرسش اصلی هر جامعه این است که کدام‌یک از این خطرها را جمع بر دوش می‌گیرد و کدام را فرد، تنها.

چرا «کمک» پاسخ کاملی نیست

نظام‌هایی که رفاه را در قالب کمک موردی می‌بینند، دو مشکل تکرارشونده دارند. اول اینکه کمک همیشه به تشخیص یک اداره وابسته است، و هر چیزی که به تشخیص وابسته باشد می‌تواند ابزار وفاداری شود. دوم اینکه کمک موردی معمولاً دیر می‌رسد: وقتی خانواده‌ای دارایی‌اش را فروخته و از مدرسه و درمان عقب افتاده، بازگرداندنش بسیار پرهزینه‌تر از پیشگیری است.

تفاوت بیمه و صدقه

بیمه اجتماعی یعنی همه در دوران توانمندی سهم می‌گذارند و در دوران نیاز، بدون منت و بدون تشخیص فردی، برداشت می‌کنند. این با صدقه فرق دارد: در بیمه، گرفتن یک حق است، نه نتیجه ترحم. همین تفاوت، رابطه شهروند و دولت را عوض می‌کند.

بهایی که باید نوشته شود

هیچ نظام رفاهی رایگان نیست. هر پوشش تازه یا از مالیات می‌آید، یا از سهم بیمه، یا از کنار گذاشتن هزینه‌ای دیگر. برنامه‌ای که پوشش را وعده بدهد و منبعش را ننویسد، وعده نیست؛ بدهی است.

پرسش‌هایی که پیشرو روی آن‌ها کار می‌کند از همین جنس‌اند: کدام خطرها اولویت دارند، منبع پایدارشان چیست، و چه سازوکاری مانع می‌شود که این نظام به ابزار سیاسی تبدیل شود.